

عدم تمرکز و برنامه ریزی مهمترین مشکل جامعه در بخش توسعه است.

تیر 3، 1395

به گزارش خبرنگار [نشریه الکترونیکی نگاه](#)، توسعه یکی از ✘ مهمترین خواسته های جوامع مدرن و در حال رشد می باشد که صورتهای مختلفی از اوضاع فرهنگی - اجتماعی را ترسیم می نماید؛ مفهوم توسعه از مفاهیم مهم زمان ما است، به طوری که کشورهای دنیا و اجتماعات بشری را بر اساس آن، طبقه بندی می کنند، مثلاً کشورها را به توسعه یافته، در حال توسعه، و توسعه نیافته طبقه بندی می کنند. مفهوم توسعه، علاوه بر وضعیت اقتصادی جوامع، میزان نابرابری، وضعیت نیروی انسانی، و وضعیت اجتماعی و سیاسی جامعه را هم مد نظر قرار می دهد؛ به طوری که وقتی کشوری توسعه یافته تلقی می شود که همه ابعاد مختلف جامعه با هماهنگی لازم با هم ارتقا پیدا کند؛ و در عین حال نیز عدالت اجتماعی و اقتصادی و سیاسی در جامعه تحقق یابد.

از آنجا که فرایند توسعه نیاز به منابع مختلف طبیعی جایگزین نشدنی و جایگزین شدنی دارد، بدون در نظر گرفتن کم و کیف آنها، نمی تواند پایدار باشد، و می تواند کُند یا متوقف شود یا سبب نابودی منابع کمیاب و محیط زیست انسانها و موجودات دیگر گردد، و آینده نسلهای بعد و حتی آینده بشریت را تهدید کند. توسعه ای را که بتواند در بلندمدت و به طور متوازن ادامه یابد «توسعه پایدار» می نامند؛ مفهومی که امروزه نشان دهنده نوع برتر توسعه است، و نهادهای بین المللی این نوع توسعه را تجویز می کنند. به علاوه، بعد فرهنگی توسعه نیز نباید فراموش شود. توسعه همه جانبه و پایدار کشورها نه تنها باید با منابع مختلف آن هماهنگ باشد، بلکه می باید مبتنی بر فرهنگ بومی کشور و منطقه نیز باشد تا بتواند پایدار و موفق باشد. اگر بعد ارزشی و معنوی هم به فرایند توسعه افزوده گردد، باز هم این پدیده، پیچیده تر و شامل تر می شود.

به بهانه بررسی روند توسعه شهرستان خوی با توجه موقعیت جغرافیایی این شهرستان بدلیل مرزی بودن با کشور ترکیه گفت و گویی با فرماندار خوی انجام شده که در پی می آید.

آقای دکتر، به عنوان یک دانش آموخته علوم سیاسی، توسعه را چگونه تعریف می کنید؟

بحث توسعه بحث خیلی پیچیده است و اساسا یک امر انسانی است امر کمی نیست بلکه امر کیفی است و توسعه با رشد فرق دارد و نباید خلت کرد.

توسعه در دوبر بعد مادی و بعد معنوی، فرهنگی، اجتماعی بررسی می گردد و بعد فرهنگی زیر بنای تر است.

مهم ترین شاخص های توسعه فرهنگی عقل گرایی و اهمیت دادن به نقش عقل، نگاه مثبت به دنیا و امور دنیوی، رویکرد تعاملی با دیگر فرهنگ ها و باور به آزادی بیان است.

در بعد نظری عمدتا وقتی الگوی تاریخی خودمان را نگاه می کنیم، همیشه توصیه ها بر تمرکز گرایی در حکومت بوده است حتی در اوایل قرن گذشته وقتی دولت های جدید شکل گرفتند، نوع کار ما عمدتا در سازماندهی از بالا به پائین اتفاق افتاده است و رابطه منطقی بین مردم و حکومت به درستی برقرار نشده است خصوصا در اوایل قرن گذشته و بعد از مشروطه به خاطر اقتضات اقتصادی و سیاسی این موضوع شتاب بیشتری گرفته است.

توسعه به فراگردی گفته می شود که در چارچوب آن جامعه از وضعیتی نامطلوب به سوی وضعی مطلوب متحول می شود. این فراگرد تمامی نهادهای جامعه را دربرمی گیرد و ماهیت آن اساسا این است که توان و ظرفیت بالقوه جامعه به صورت بالفعل درمی آید. به عبارت دیگر در فرایند توسعه، استعدادهای سازماندهی جامعه از هر جهت بارور و شکوفا می شود؛ چه از نظر اقتصادی و چه از نظر اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و...

در بخش توسعه دو معطل داریم یکی اینکه مفهوم توسعه را در کشور ما به خوبی درک نشده است و تنها با شعار مشکلی حل نمی شود و بعد از درک مفهوم توسعه تامین مقدمات برای امر توسعه است. و دومین بخش تمرکز، برنامه ریزی است که تا به امروز در ایران متاسفانه تمرکز گرایی مهمترین مشکل در بحث توسعه است که این امر باعث عدم توازن شده است.

اگر شاخصهای توسعه را اولویت بندی فرمایید، اولویت اول را به کدام شاخص می دهید؟

بحث تقدم و تاخر در شاخص های توسعه بحث ديرينه است و از دو دید میتوان به این مسئله پرداخت اولی اینکه باید متناسب با شرایط هر کشور و حتی منطقه بررسی و اولویت بندی شود

بسیاری از کشورها سیر اجتماعی توسعه و برخی از آنها نیز، توسعه فرهنگی را ملاک عمل قرار می دهند. در حالی که توسعه قبل از هر چیز، مجموعه ای قانونمند است که قابل تفکیک و تغییر نمی باشد، بنابراین در امر توسعه، تحول فرهنگی ضروری است؛ یعنی فرهنگ جامعه باید متحول گردد و این یک قانون کلی است، از سویی، توسعه عوامل مختلفی دارد که باید از سوی نیروهای خاص سیاسی و اجتماعی مورد حمایت قرار گیرد و نیز با طرح چارچوبی ایدئولوژیکی و عقیدتی به توسعه مادی و معنوی جامعه، عینیت بخشیده شود.

در دوران مشروطه درهم ریختگی و هرج و مرج سیاسی بسیار بوده است بدلیل اینکه توسعه فرهنگی، اجتماعی نبوده است و ما هرزمان خواستیم در فضای سیاسی گشایش کنیم، چون مبانی و توسعه فرهنگی و اجتماعی نبوده است منجر به ضد شده است و نتوانستیم کاری بکنیم.

توسعه فرهنگی به معنای ایجاد تحول و خلق ارزشها، روابط اخلاقی و هنجارهای مناسب است که برای ارضای نیازهای آدمی زمینه های لازم را در قالب اجتماع فراهم می کند پس بُعد فرهنگی و اجتماعی آن از اولویت بالاتری برخوردار است و مصداق و الگوی بارزی برای سایر جوامع خواهان توسعه می باشد.

به عنوان فرماندار خوی تا چه اندازه شهرستان خوی را مستعد برای توسعه پایدار می بینید؟

به مسایل علمی، مدیریتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی باید با منطق و شناخت از محیط پرداخت و هر شخصی که با مسایل مدیریت کلان اجتماعی و اجرایی درگیر است اگر در ذهن بینش علمی نداشته باشد مطمئناً با شکست مواجه خواهد شد.

در رابطه با خوی از دو بعد ظرفیت و مزیت های این شهرستان را میتوان مورد بررسی قرار داد؛ بعد اول و مهم مسائل فرهنگی و اجتماعی این شهرستان در کنار مسئله انسانی و بعد دوم شناخت مزیت های نسبی شهرستان خوی از طریق منابعی که مورد نیاز برای توسعه آن است و تا زمانیکه این دو بعد بطور جدی شناخته و بررسی نگردد نمیتوان برای تدوین توسعه خوی برنامه ریزی قابل توجهی انجام داد.

متاسفانه خوی در بعد مسائل فرهنگی و اجتماعی متناسب با هویت، تاریخ، ظرفیت و گنجایشی که در پیشینه خود دارد پیشرفت نمی کند و دلایل این عدم پیشرفت ضعف و فقدان زیرساخت ها و بی توجهی به بخش مسائل فرهنگی و اجتماعی در خوی است و از سوی دیگر تحت تاثیر قرار گرفتن اتفاقات سیاسی و اجتماعی در دهه های اخیر و جابجایی جمعیتی و طبقات اجتماعی عملاً شهر را دچار فقر فرهنگی و اجتماعی می کند و نگرش های غلط مدیریتی و امنیتی کردن مسایل فرهنگی و اجتماعی باعث شده است که فضا عملاً برای انسان های داری فکر و نظر و ایده تنگ و نهایتاً به فرار نخبگان منجر شده است و وقتی جامعه از نخبگان خالی شود منجر به یکدستی جامعه و میل به توده گرایی و عوام گرایی و به دنبال آن عوام فریبی صورت می گیرد.

توسعه اجتماعی و فرهنگی در شهرستان خوی نیازمند نیروهای انسانی متخصص و تحصیل کرده خویی و انسجام مدیریتی با پشتوانه ذهنی و رویکرد توسعه گرانه، حضور جدی سازمان های مردم نهاد و بسترسازی در این زمینه است.

بزرگداشت دکتر زریاب، جشنواره آفتابگردان، گلاب گیری و در راس آن ها بارگاه شمس تبریزی از مهمترین بسترهای توسعه فرهنگی و اجتماعی در شهرستان خوی است و این شهرستان بدیل این موقعیت اجتماعی همیشه باید در آنتن باشد ولی متاسفانه دچار معضل رکود ذهنی و رکود اجرایی هستیم و باید از این رکودها خارج شویم.

موقعیت جغرافیایی شهرستان خوی بدلیل مرزی بودن با کشور ترکیه که مرزی بین المللی است و در سال 94 حدود 600 مسافر از این راه تردد داشتند. که با توجه به این امر، و نقش راه های مواصلاتی و ارتباطی در بحث توسعه و رشد اقتصادی راه های شهرستان خوی اساساً به راه های اصلی کشور متصل نیستند و اصولاً راه های فرعی هستند .

علاوه بر تدابیر کلی دولت در گشایش فضای سیاسی کشور، شما به عنوان فرماندار در این مدت چه اقداماتی در این زمینه انجام داده اید؟

من از تاثیر گذاری فرمانداری خوی در باز کردن فضای سیاسی شهرستان راضیم.

مسایل سیاسی زیر پوستی است فرماندار مدیر سیاسی است نه فعال سیاسی و هر فرمانداری که در جامعه و عرصه سیاست، فعال سیاسی باشد محکوم به شکست است و حتی قانون هم نیز با فعال سیاسی بودن فرماندار مخالف است ولی فرماندار برای نشاط سیاسی، ایجاد بسترهای

لازم برای فعال های سیاسی، و نقش آفرینی تمام گروه های سیاسی فرماندار مسئول است حتی در قبال سیاست های دولت و قانون نیز موظف است.

فرمانداری شهرستان خوی به شدت به توصیه سیاسی، آزادی های سیاسی معتقد است و با سلايق سیاسی که فردی یا باندي بخواهند به مردم و جامعه تحميل کنند به شدت مخالفم هستم.

بنده به شدت موافقم که سیاست های دولت آقای روحانی را باید پیگیر باشیم چون دولت آقای روحانی دولت تدبیر و امید براساس محاسبات کلان کشور تصمیم گیری شده است و هم موانع، هم تنگناها، هم ظرفیت ها و هم مطالبات مردم را میبیند.

رویکرد دولت تدبیر و امید توصیه سیاسی است و اهداف اصلاح طلبانه و مطالبات مردم در فضای قانون مند و اعتدال پیش برده می شود نه در فضای رادیکال و تند و از این جهت فرمانداری خوی هیچ مانعی در فعالیت گروه های سیاسی ایجاد نکرده است بلکه مشوق این گروه ها بوده است و عدم فعالیت بعضی گروه ها به ما و دولت ما ربطی ندارد

هیچ حکومتی بدون اراده عمومی مردم، نشاط سیاسی و فعالیت سیاسی نمی تواند کاری کند این یک مسله بنیادی است و ما از ظرفیت های خوی حمایت میکنیم و بسترها را آماده است

ما در شرف ورود به فرمانداری خوی 3 یا 4 سازمان مردم نهاد نیمه جان داشتیم ولی در عین حال 36 سازمان مردم نهاد ثبت شده و فرمانداری خوی به شدت به نهادهای مردمی معتقد است و اگر دولت می خواهد به توسعه هدفمند برسد اولین کار حداکثر حمایت از سازمان های مردم نهاد بصورت واقعی نه شعاری است.

در بین سیاسیون شهر این اتفاق نظر وجود دارد که فرماندار در بدنه فرمانداری، علی الخصوص در سطح معاونین موفق عمل نکرده است، نظر شما چیست؟

بنده این نقد را قبول دارم و بدنه فرمانداری از لحاظ نیروی انسانی شدیداً از معاونان، روسای ارگان ها تا کارشناسان شدیداً دچار ضعف هستیم و دلیلش افزایش نیروی انسانی در داخل کشور در زمان دولت احمدی نژاد و خسارت هایی که با سو تدبیر یا سو مدیریت در سیاست های خارجی، اقتصاد، فرهنگی و اجتماعی زدند و بعضی مسایل واقعا سازمان یافته است مثل فسادهای سازمان یافته

پولی.

بیشتر افراد کارشناس در دوره 80 بازنشسته، اخراج، استعفا و... شدند و بجای این افراد نیروی کارشناس به تمام معنا جذب نشده است بیشتر تمایلات سیاسی تزریق شد بحث فرق کارشناسی عملا دیده می شود.

در بحث معاونان از محدودیت های عجیب برخوردار هستیم مثل اینکه حتما باید کارمند دولت باشد، از شهرداری ها حق جذب نیرو ندارید و حتما باید به نوعی وزارت کشوری باشد

این چنین مطالبات درست است ولی محدودیت ها نیز باید در نظر گرفت ولی ما با این حال نقد را میپزیم که بدنه کارشناسی فرمانداری ضعیف است و نیروهایی که در خوی موثر هستند یا درخوی نیستند و یا هم علاقه ای به این چنین کارهایی ندارند.

آیا تحولات سیاسی آتی در کشور و بویژه شهرستان خوی را در فعالیت دو جریان عمده اصول گرایی و اصلاح طلبی می بینید، یا به ظهور جریانهای سیاسی جدید معتقدید؟

با توجه به بافت جامعه و تنوع در ایران چند حزبی مناسب نیست. حزب هایی که الان در ایران فعال هستند حزب واقعی نیستند بعنوان مفهوم علمی بنگاه های تقسیم قدرت و دفاتر انتخاباتی متناسب با شرایط هستند و البته دارای مبانی فکری و تبار تاریخی هستند. بحث هویت طلبی مهم است و قومیت طلبی هم در چهارچوب پروژه اصلاح طلبی و اصول گرایی قابل تعریف است.

این احزاب مبانی اندیشه خاصی دارند ولی اطلاع طلب بهتر تامین می شوند و تمامی این ارگان ها به بازخرید مبانی جدید نیاز دارند ولی با این حال بیشتر تحت غوغاهای و هیاهوهای سیاسی گم می شوند.

این جریانات باید شفاف باشند و برنامه ای مبتنی بر مردم ، اقتصاد ، فرهنگی و اجتماعی مبانی اندیشه ای داشته باشند نه شعار سیاسی با این حال اگر توده درک قابل توجهی در این موارد ندارد با این حال نخبه درک میکند و ژئو پولیتک بودن ایران دولت را واردار می کند برخی برنامه هارو برخلاف علایق خود اجرا کند و این گونه مسائل مهمترین موانع توسعه در ایران هستند

حزب توده حزب واقعی است، تشکیلات، اعضا، بخشها، فعالیت ها کاملا سازمان دهی شده ولی چون وابستگی بیرون دارد برای فعالیت های جناح

چپ ایران ننگ و از رده خارج شده است.

سوابق که ما داریم عصر ملت سازی دولت متمرکز حزب تا دوره انقلاب و با توجه به تجربه دوقطبی بودن اصیل که بر پایه مبانی اندیشه تعریف می شود برای ایران خوب است و برای تشکیل حزب های حاشیه ای نیز نباید مانع شد بلکه ثقل مرکز این دو حزب باشند.

ایران که دچار مرحله گذر (برزخ) که به مدت های مدید گرفتار است با تلاش فراوان و به سختی خارج می شود و با توجه به شرایط و بافت جامعه، تنوع اقلیم ها و مذاهب نشان می دهد این خارج شدن ممکن است بحران آفرین، هزینه بر و یا نگران کننده باشد و همه باید تلاش کنیم متناسب با حفظ تمامیت ارضی کشور و حقوق مردم پیش برویم

ایجاد جامعه توسعه یافته در منطقه خاورمیانه خیلی سخت است ولی عملی است، پایه توسعه ها، توسعه اجتماعی فرهنگی است و بنده شخصا با رادیکالیسم و تندروی را با هیچ معیاری مناسب ندانسته و با روند جامعه در اعتدال موافقم.

اصلاح طلبی باید متناسب با ظرفیت ها، امکانات، تعریف بدنه، جامعه، افکار عمومی، شرایط منطقه ای، خاورمیانه باشد و به شدت طرفدار اصلاحاتی که متوجه این شرایط باشد موافقم و اگر به ملاحظه مولفه ها توجه نکنند متضرر می شوند و ضرورتا همه مکلف و ملزم به این هستیم که با اصلاحات واقعی نه با اصلاحات کورکورانه و بی پایه و بدون برآورد لوازم و منابع لازم پیش برویم.

احزاب باید دارای نیروهای سازمان یافته و متخصص باشند ولی متأسفانه جریان های سیاسی به آموزش سیاسی اهمیت خاصی نمی دهند و فقط عملکرد خود را در پایه انتخابات و تقسیم قدرت ها تعریف می کنند و اگر در مقابل رویکرد اصلاح طلبانه مانع ایجاد کنیم مملکت را به خطر انداختیم.

با توجه به این واقعیت که پستها دائمی نیستند، برای فرماندار بعد از خود چه توصیه و یا پیشنهادی در راستای توسعه شهرستان دارید؟

فرمانداری جایگاه بالایی دارد علی رغم اینکه این جایگاه را عده ای با اعمال غیرمدیریتی به پایین آوردند.

از فرماندار بعدی خواهش دارم شهرستان خوی با توجه به اینکه ظرفیت

هایش نسبت به سایر شهرستان ها و حتی برخی استان ها بالا است و شاخص های استانی را جابجا می کند واقعا به جایگاه، ظرفیت، حق و حقوق شهرستان خوی توجه ویژه کند

خوی مستعد توسعه است و جز یکی از شهرستان های پیشرفت شمال غرب کشور باشد و روند توسعه خوی را تا رسیدن به استحقاق ذاتی ادامه دهد و توجه ویژه به نیروهای انسانی و مسائل فرهنگی و اجتماعی کند.

جناب فرماندار موضوع یا موضوعات دیگری که طرح آن را لازم می دانید بفرمایید؟

بنده صراحتا اعلام می کنم به تمام فعالین عرصه مطبوعات احترام قایل هستم و تشکر میکنم. رسانه های محلی باید حقوق و نیازمندی های مردم را به مطالبات ملی تبدیل کنند .

امیدوارم با توجه به اینکه دست اندکاران آچیق سوز فهم اجتماعی، سیاسی، غیرت ملی، تعهد اجتماعی سیاسی دارند و جز سرمایه ها هستند موفق خواهند شد.

رسانه ها باید از سیاست و وام دار بودن به ارگان خاصی دوری کند و فقط حقوق مردم، مطالبات ملت و منافع کل جامعه را در نظر داشته باشید. و توجه ویژه به سرمایه های اجتماعی داشته باشند

رسانه های محلی باید کمک کنند آذربایجان در عرصه ملی شناخته شود. باید توجه داشت که مبانی انقلاب مشروطیت که آغازگر تجدید خواهی و نوگرانه در ایران آذربایجان است ولی از این ظرفیت استفاده نشده است. و باید توجه ویژه به این ظرفیت شود چرا که موتور و سوخت ایران آذربایجان است.